

Bruksort 2.0

En berättelse om framtiden

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Innehåll

1. Ett bruk i förändring

4 - 7

2. Vi frågade: Hur känns det att leva i Hagfors 2044?

8 - 10

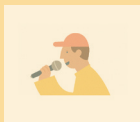
3. Att bygga framtidstro med tejp, skrot och tålamod

11 - 14

8. Det oväntade – tårtkalas, vernissage och nya vänner

29 - 31

4. Framtidsfönstret – där samtalen aldrig tog slut

15 - 19

9. Systemskifte på värmländska

32 - 35

5. Berättelserna mellan raderna

20 - 22

10. Ekosystem för framtiden

36 - 39

6. Från bruk till rörelse

23 - 25

11. Lärdomar och ringar på vattnet

40 - 43

7. Från strategi till levd berättelse

26 - 28

12. Framtiden händer här

44 - 48

HAGFORS 2044

I framtiden blir Hagfors
allt vi gör det till
Vi blir starka och vackra
av varandra
och genom framtid och dåtid
vindlar en brunn
genom tid och rum
en källa
som ger oss kraft och mod
att bygga något stort
här och nu

Ismael Ataria 2025

1. Ett bruk i förändring

Allt börjar med en plats. En plats där järnet glödde, idéer växte och människor formade sin vardag med egna händer. Hagfors bär sin historia i stålet, i hantverket och i gemenskapen – men också i en envis vilja att fortsätta skapa. Det är ett arv som både tynger och bär.

Frågan är hur stoltheten kan tas med in i framtiden när spelplanen förändras.

Projektet Bruksort 2.0 växte ur just den frågan.

När industrin förändras, klimatmålen pressar på och befolkningen minskar väcks både oro och nyfikenhet: *Vad kan en bruksort vara i framtiden?*

Utgångspunkten var enkel men djärv: att inte börja med strategier, utan med berättelser. Att låta invånarnas erfarenheter, språk och känslor bli startpunkten för framtidsarbetet.

Grunden till framtidsarbetet

Syfte

Att bygga framtidstro och attraktivitet genom invånardriven framsyn. Att utveckla och testa en metod för platsbaserad framsyn – en Hagforsmodell som kan användas i andra bruksorter för att driva lokal omställning.

Mål

- Skapa gemensamma framtidsbilder för Hagfors 2044.
- Testa och platsanpassa framsynsmetoden Futures Bazaar (BBC.)
- Inkludera invånare genom 4K-modellen (Kunna, Känna, Köra, Kolla – Maria Fiskerud) och KASAM-teorin (Aaron Antonovsky) – känslan av sammanhang.
- Genomföra workshops där deltagarna får börja i det mörka för att hitta det ljusa – genom att visualisera, skapa slogans och samtala om alternativa framtider.
- Väva in resultaten i kommunens strategi och öka samverkan med industri, forskning och samhälle.

Grunden till framtidsarbetet

Byggstenar

Framsynslabb

En plats där framtidsfrågor utforskas tillsammans – inte genom prognoser, utan genom gemensamt skapande, samtal och prototyper.

Bruksort 2.0 genomfördes inom ramen för *ShiftSwedens Framsynslabb*, ett nationellt initiativ som utforskar hur missionsbaserat och systemförändrande arbete kan ta form i praktiken. Här möts orter, aktörer och berättelser som tillsammans formar nya sätt att tänka om framtiden.

Systemskifte

Förändring som inte handlar om enskilda projekt, utan om att många aktörer samordnar sina handlingar mot ett gemensamt syfte.

Missionsbaserat arbetssätt

Utgår från en samhällsutmaning och skapar riktning för flera aktörer att samarbeta mot. Fokuserar på lärande, koordinering och långsiktig förändring snarare än snabba lösningar.

Platsbaserat perspektiv

Utveckling som utgår från platsens identitet, kultur och rytm – där människor, inte bara strukturer, formar riktningen.

Ekosystem

Ett samspel mellan människor, organisationer och idéer där energi, kunskap och resurser flödar mellan olika delar av samhället. I Bruksort 2.0 handlar det inte om naturens ekosystem, utan om de mänskliga: relationerna, samarbetena och de oväntade kopplingarna som gör att något nytt kan växa.

Industrin, kommunen, universitetet och civilsamhället gick samman i ett ovanligt partnerskap.

Det handlade inte längre bara om produktion, utan om livskvalitet, kultur och gemenskap. Uddeholm började reflektera över sin roll bortom den ekonomiska motorn – som samhällsaktör. Kommunen såg möjligheten att arbeta närmare med invånare och företag. Forskarna ville förstå hur social hållbarhet och innovation faktiskt tar form i en bruksort.

Ur den kombinationen växte ett nytt språk fram. Ett språk som inte handlar om att ersätta industrin, utan att väva in den i något större, en väv av människor, idéer och platsens själ. I Hagfors möttes historia och framtid, järn och poesi, strategi och vardag. Här börjar berättelsen om ett bruk i förändring – och om varför framtiden inte kan vänta.

“VI BÄR JÄRNET I BLODET - MEN
FRAMTIDEN I HÄNDERNA.”

En tanke att bära vidare:

När stolthet möter nyfikenhet uppstår rörelse. Bruksort 2.0 började som ett projekt om platsutveckling, men blev en berättelse om hur en hel ort började tänka nytt tillsammans.

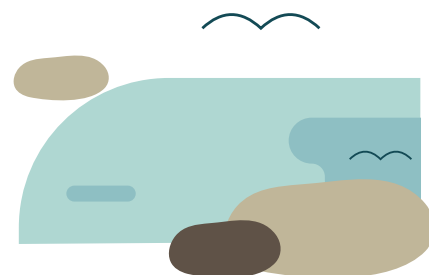
2. Vi frågade: Hur känns det att leva i Hagfors 2044?

Inte vad du vill ha. Inte vad du saknar. Utan hur det känns. Den frågan ställdes till Hagforsborna – och öppnade en hel värld.

I stället för att tala om framtiden i siffror och planer började vi prata om liv, minnen och drömmar. Vad gör en plats levande? Hur känns det att vakna här, arbeta här, växa upp här?

Att fråga om känslan snarare än lösningen gjorde att människor vågade fantisera, dela, skratta, och ibland också sörja.

Först blev det tyst. Frågan låg där som en sten i vattnet.

Sedan kom berättelserna – om doften av vedrök, ljudet av fabriken, känslan av att känna igen varje bil på vägen.

Frågan blev startpunkten för hela framsynsarbetet. Genom tidslinjen till år 2044 tog deltagarna klivet ut ur nuet. Industrins rytm fick möta framtidens puls, och i det mötet började idéerna flöda.

"JAG VILL ATT DET
SKA LUKTA VEDRÖK
OCH FRAMTID
SAMTIDIGT."
- ELEV I
GYMNASIET

HAGFORS - EN PLATS FÖR OMTANKE

I HAGFORS HAR LIVET FÅTT ETT ANNAT TEMPO. HÄR HINNER VI SE VARANDRA, KÄNNA EFTER OCH TA HAND OM DET SOM VERKLIGEN SPELAR ROLL. SAMHÄLLET ÄR BYGGT FÖR VÄLBEFINNANDE - MED TRYGGHET I VARDAGEN, BALANS MELLAN ARBETE OCH FRITID OCH MILJÖER SOM STÄRKER SNARARE ÄN STRESSAR. VI LEVER NÄRA NATUREN, NÄRA VARANDRA OCH KANSKE ÄNNU VIKTIGARE, NÄRA OSS SJÄLVA. HÄR BOR LUGNET I OSS OCH VI VÅRDAR DET TILLSAMMANS.

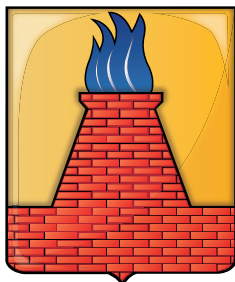

TILL HAGFORSBÖR 2025

FRÅN HAGFORSBÖR 2044

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 2

H A G F O R S
K O M M U N

Unga pratade om ett grönt Hagfors där energi skapas lokalt och mötesplatser blomstrar.

Företagare drömde om innovation och hållbar industri.
Civilsamhället talade om inkludering, solidaritet och kultur som motorer för välmående.

Denna metod, att låta känslan styra samtalet, gjorde framtiden mänsklig.

Plötsligt blev 2044 inte en avlägsen vision utan något nära, nästan påtagligt. Deltagarna byggde framtidsbilder som inte handlade så mycket om teknik och struktur, utan om gemenskap, kärlek, tid och mening.

Frågan "Hur känns det att leva i Hagfors 2044?" blev därmed mer än en metod. Den blev en spegel av platsens själ – och ett sätt att börja forma framtiden med hjärtat.

UR DIKTEN RÖRELSE AV ISMAEL ATARIA:

"ATT BYGGA ETT HÅLLBART HAGFORS
ÄR KANSKE ATT HÅLLA VARANDRA HÅRT
MED MJUKA HÄNDER."

En tanke att bära vidare:

En enkel fråga väckte fantasin, samlade människor och gjorde framtiden till något som faktiskt kan kännas.

3. Att bygga framtidstro med tejp, skrot och tålamod

När framtiden blev konkret på riktigt föddes Hagforsmodellen.

I Hagfors byggdes framtidstro med tygbitar, kartong, skrot och fantasi. I det stora forumet *Futures Bazaar* samlades gymnasieelever, pensionärer, företagare och kommunanställda för att skapa så kallade framtidsartefakter – små prototyper som symboliserade livet i Hagfors år 2044.

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

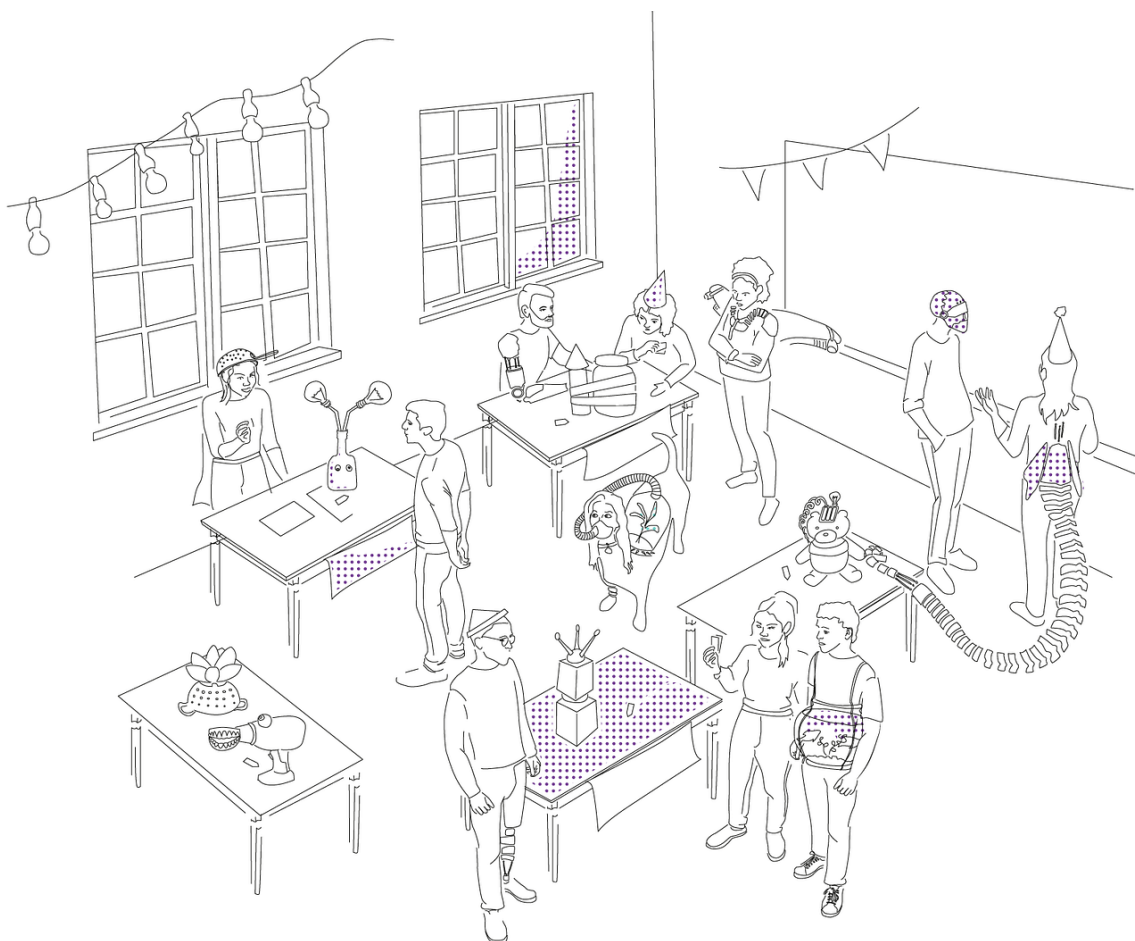
Kapitel 3

Här fanns ingen powerpoint, inga policyer. Bara händer, glitterlim och drömmar.

På borden växte visioner fram av förnybar energi, gröna stadsrum och nya mötesplatser.

Någon byggde en blixtsamlade maskin, någon annan en mobil scen för kultur och gemenskap. En tredje formade ett frö-kit som symbol för självhushållning, cirkularitet och hopp.

"VI BÖRJADE MED SKRÄP - OCH
FICK FRAMTIDEN PÅ KÖPET."

Den internationella Futures Bazaar-metoden fick värmländsk form: skratt, kaffe och återbruk.

Genom samtalen föddes den lokala *Hagforsmodellen*: ett sätt att arbeta med framtid som knyter an till ortens identitet, rytm och berättelser. Här blev industrin, skogen och gemenskapen inte bara teman, utan byggstenar i en ny form av samhällsplanering.

Dikter, prototyper och samtal vävdes samman till ett kollektivt framtidsdokument, ett lapptäcke av idéer där varje del bar en bit av Hagfors själ.

I stället för att tala om vad som saknas, skapade deltagarna något som redan fanns: framtidens känsla, formad i händerna på dem som lever här.

UR DIKTEN GULD AV SAND:
"EN BLIXTTÄMJARE FÖR ATT SAMLA
NATURENS KRAFT /
EN SCEN, EN MOBIL, MOBILFRI MOSAIK /
FÖR ALLA MÄNNISKOR."

En tanke att bära vidare:

När människor får skapa med händerna händer något med hjärtat.
Framtidsstro växer inte ur planer, utan ur gemensamt skapande.

SNÄLLA MÄNNISKOR GÖR FINA SAKER TILLSAMMANS

EN BAZAAR FÖR LIVET!
ATT FÖRESTÄLLA SIG NÅGOT SOM ÄNNU INTE FINNS
TA SPJÄRN I SAMTAL, I ARTEFAKTER, I KOMMUNIKATION
OCH EN FIKAPAUS
VAD SKA HAGFÖRS BLI I FRAMTIDEN?
HUR SKA DET KÄNNAS ATT LEVA HÄR?
ATT BYGGA EN BRO GENOM GRÖNA GRATIS-KARAMELLER
TILL EN VISION OM NÅGOT STÖRRE
ATT KÄNNA IN VARANDRA
FÖRSÖKA VÄLJA UT VEM SOM SKA BÖRJA PRATA
VEM SOM LEDER OCH FÖLJER
NÅGON SÄGER SKA VI SKRIVA I POST-IT-LAPPAR ELLER I DOKUMENTET?
SKA VI KLADDSKRIVA ELLER GÖRA DET SNYGGT DIREKT?
NÅGON SÄGER DET HÄR BLIR SVÅRT MEN KUL!
NÅGON ANNAN SÄGER HJÄLP! JAG HAR KREATIV PANIK!
NÅGON FUNDERAR UNDRAR VAD DE BJUDER PÅ TILL FIKA?
LITE TRÖGT ATT TÄNKA
VILKEN UTMANING ÄR VIKTIGAST?
SKA TEKNIKEN LÖSA ALLT?
KÄNNA IN OCH LEVERERA
EN VISION OM MÖJLIGHETER, JOBB OCH HÄLSA
KANSKE EN FLYGANDE ANSLAGSTAVLA OM FRITIDSAKTIVITETER?
HAGFÖRS 2044, EN MÖJLIGHET
VI TILLSAMMANS HACKAR FRAM
I DET VÄRMLÄNDSKA BERGET
MED VÅRA VILDASTE, HOPPFULLASTE
OCH VARMASTE MEJSLAR

Ismael Ataria

SCANNA FÖR ATT LYSSNA

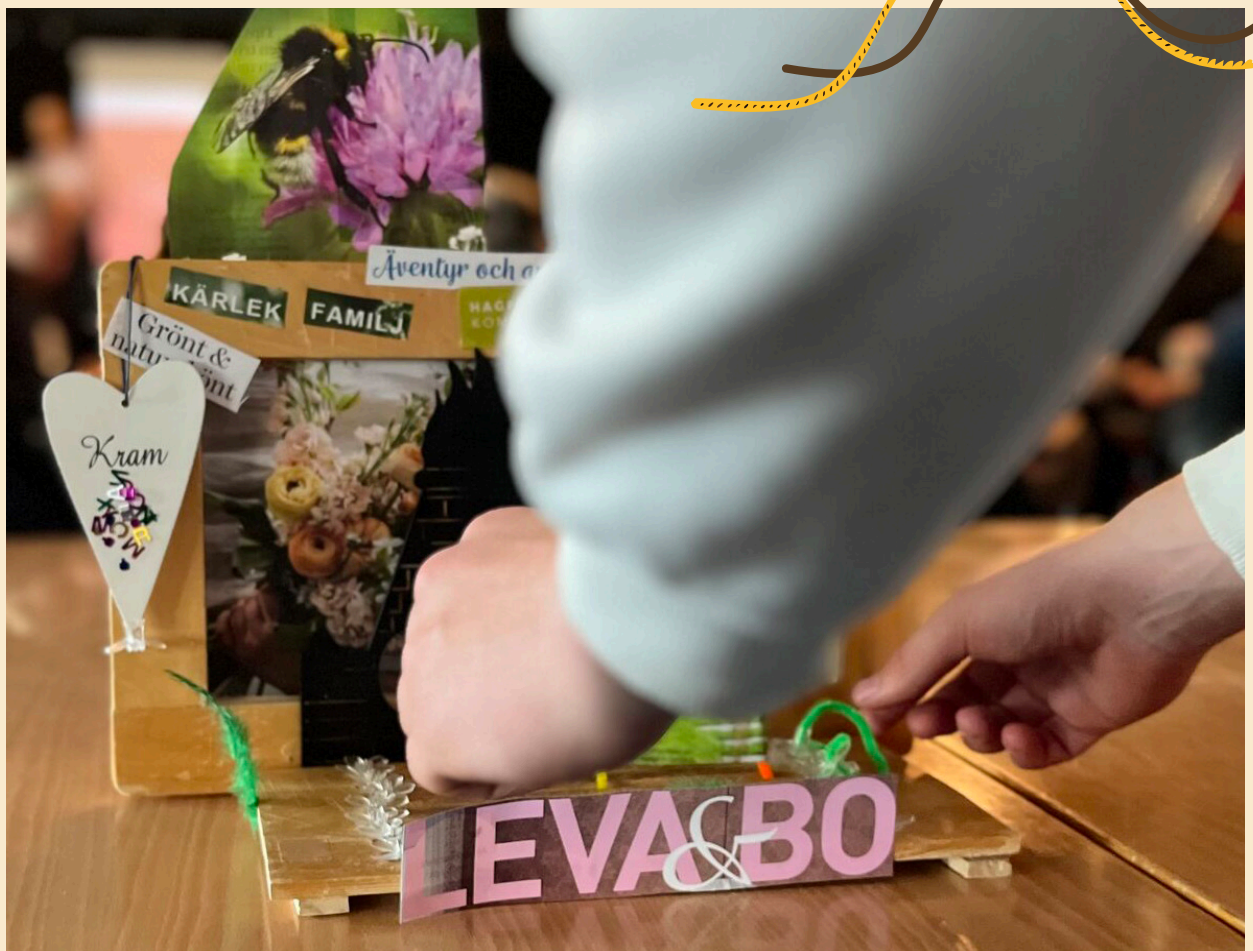

4. Framtidsfönstret – där samtalen aldrig tog slut

När glitterlimmet torkat och sorlet lagt sig behövdes en plats där allt kunde fortsätta leva.

Mitt i Hagfors centrum öppnades ett rum som inte liknade något annat: Framtidsfönstret.

En plats där framtiden fick flytta in på riktigt.

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

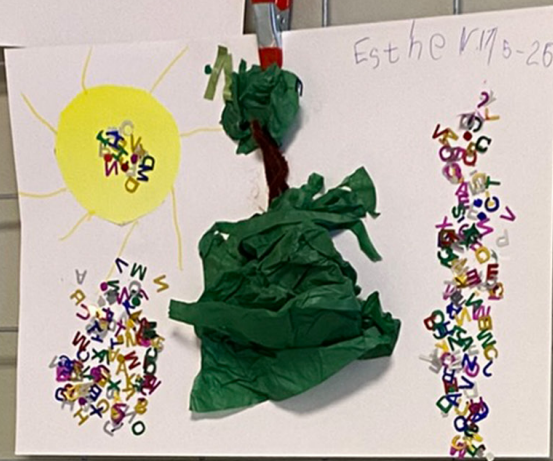
Kapitel 4

Bakom skyltfönstren i en tom butikslokal växte en ny sorts mötesplats fram, ett vardagsrum för framtidstro.

Här kunde vem som helst kliva in, läsa någon annans tanke, skriva sin egen eller bara sitta ner och prata. En del lämnade brev till framtiden. Andra ritade, diskuterade eller tog en kopp kaffe. Ingen behövde föranmälan, titel eller särskild inbjudan.

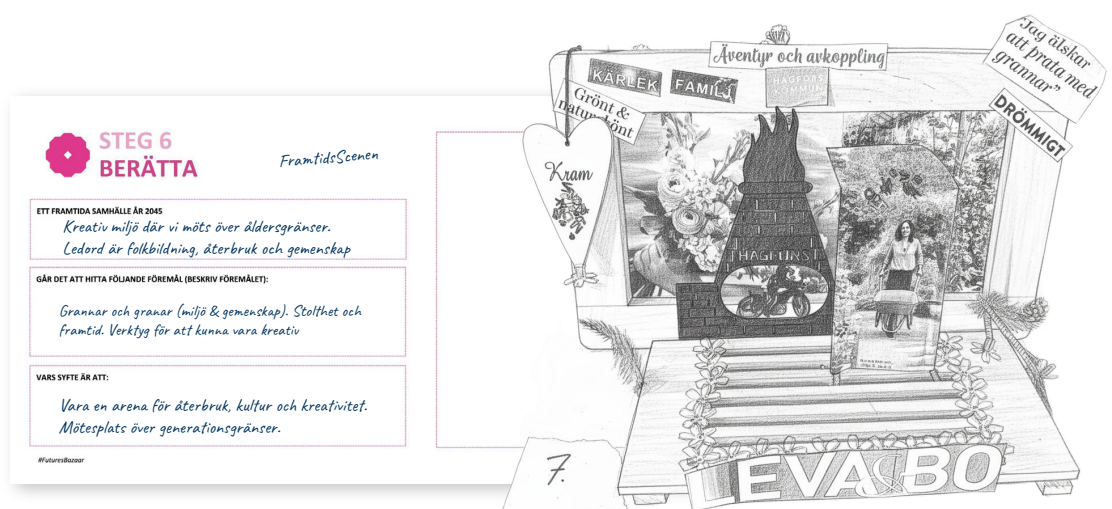
Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 4

"JAG HOPPAS ATT VI
FORTFARANDE FIKAR SÅ HÄR OM
TJUGO ÅR."

Det var lika mycket ett torg som ett test för hur man
skapar tillhörighet genom öppenhet.

Framtidsfönstret blev den fysiska förlängningen av *Futures Bazaar*, en
plats där idéerna kunde leva vidare, mogna och mötas. I början tänkt
som en tillfällig utställning, men snabbt förvandlad till en levande arena
för vardagsdemokrati.

På väggarna hängde visioner om hållbar energi och gemenskap, på borden låg dikter och bilder, och i rummet fanns en stillsam påminnelse: framtiden bor inte i dokument, utan i samtal.

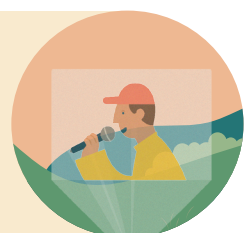
Framtidsfönstret visade att innovation ibland handlar om något så enkelt som att lämna dörren på glänt.

FRAMTIDSFÖNSTER

En tanke att bära vidare:

Fönstret mot framtiden stod öppet, och genom det kom människorna in. Här blev samtalet själva innovationen.

5. Berättelserna mellan raderna

Det som verkligen förändrar en plats syns sällan i ett diagram.

Det sker i mellanrummet – i skrattet, tvekan, stoltheten och de små berättelserna som människor bär på.

I Hagfors sitter historien i väggarna – och framtiden knackar på dörren.

I Bruksort 2.0 fanns mycket som inte gick att mäta, men ändå bar hela arbetet.

Det var rösterna som började viska innan de vågade tala, de blyga idéerna som blev dikter, och samtalen som fortsatte långt efter att workshoparna tagit slut.

Hagforspoeten Ismael Ataria tolkade dessa samtal och skapade sex dikter ur människors tankar, drömmar och oro. De blev som ett eko av allt som inte ryms på papper: längtan, omtanke, mod och kärlek till bygden.

UR DIKTEN SKOGAR OCH ÖKEN:
"DET VI ANNARS SKULLE
SLÄNGA
KAN BLI MORGONDAGENS
DRÖMMAR."

Rader som *"Att bygga ett hållbart Hagfors är kanske att hålla varandra hårt med mjuka händer"* fångade något som prototyper aldrig kunde visa, känslan av tillhörighet.

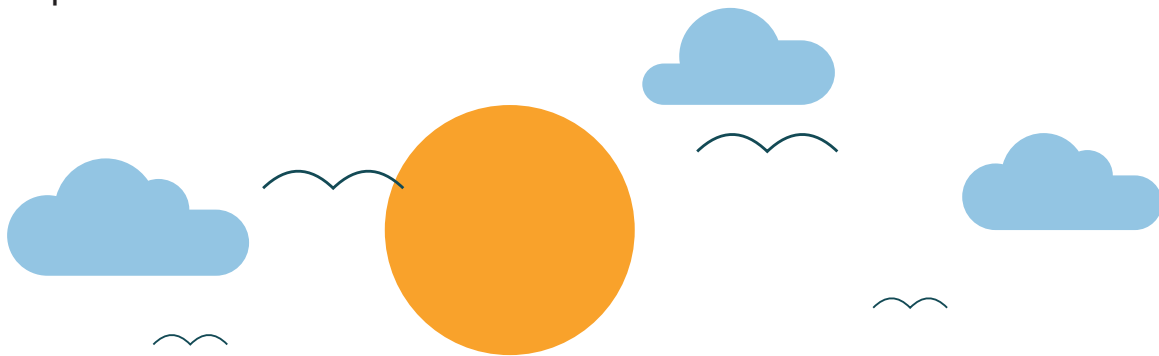
Dikterna och prototyperna blev två sidor av samma berättelse. De konkreta framtidsidéerna, om energi, mötesplatser och cirkularitet, fick sin spegling i orden om gemenskap, omtanke och tid. Tillsammans visade de att framtiden inte bara byggs i verkstäder och mötesrum, utan i hjärtat på dem som tror på platsen.

Berättelserna mellan raderna blev också en påminnelse: samhällsplanering är inte bara en teknisk process, utan en kulturell handling. När människor får uttrycka sig med både händer och ord blir framtiden något man känner igen sig i.

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 5

"NÄR NÅGON VÅGAR, VÅGAR FLER"

Men att prata om framtiden i en bruksort är inte alltid enkelt.

Det finns en tystnad, en lojalitet och en rädsla för att sticka ut. Jantelagen bor granne med stålet.

I början av *Bruksort 2.0* märktes det tydligt. Några log försiktigt åt ord som "innovation" och "framtidsbilder". Andra sa: "Det där funkar kanske i stan, men inte här." Men steg för steg började något hända. När människor fick skapa, inte bara prata, växte modet fram.

Kultur och skapande spelade en oväntat central roll i den processen. Poesin, vernissagerna, de gemensamma samtalen och tårtkalasen blev en sorts motkraft till misstänksamhet och trötthet. När någon läste upp en dikt om gemenskap, när någon visade sin framtidsartefakt byggd av gammalt skrot, då skrattade folk, nickade och började prata med varandra. Så skapades tillit.

Jantelagen, som ofta ses som ett hinder, blev paradoxalt nog en del av lösningen. När en person vågar, vågar fler. När stolthet får smitta, blir tystnaden svagare. Och det är kanske just där den största förändringen sker, inte i rapporterna, utan i det ögonblick då någon säger: "Det här är också vårt Hagfors."

En tanke att bära vidare:

När människor fick orden tillbaka blev framtiden mänsklig. Det som inte kunde mätas visade sig väga tyngst. Modet att drömma högt växer långsamt, men när det väl tänds sprider det sig som glöd under stålet.

6. Från bruk till rörelse

Det började som ett lokalt experiment, men slutade som en rörelse.

När Hagfors öppnade sitt *Framtidsfönster* började andra lyssna. Från Dalsland, Forsviks bruk, Lindholmen och programkontoret i ShiftSweden kom frågor, nyfikenhet och igenkänning. Kanske var det inte bara Hagfors som stod inför omställningen, kanske var hela landet fullt av bruksorter som ville samma sak: att växa, men inte glömma vem man är.

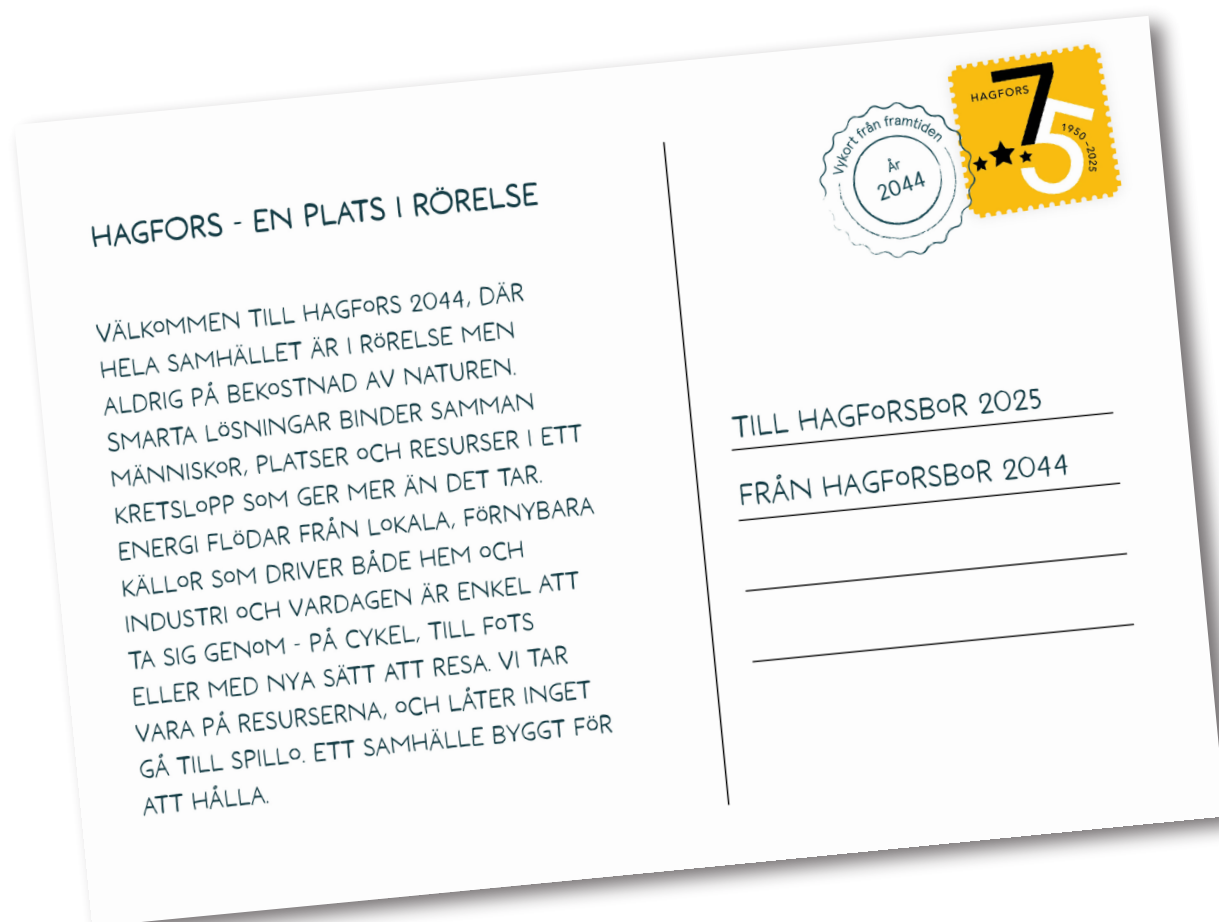
Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 6

Arbetet i Bruksort 2.0 visade hur framtidsarbete kan ta form i praktiken, inte som strategi i ett dokument, utan som en levd process på en plats där järnet fortfarande glöder. Det handlade om att skapa riktning tillsammans, genom samtal, skapande och samarbete mellan människor, företag och samhälle.

Erfarenheterna väckte intresse på nationell nivå, och började spridas vidare. Dialogen med Dalslands bruksorter öppnade för gemensamma lärdomar om platsens roll i framtidens samhällsbyggande.

"DET VAR SOM ATT NÅGON I
DALSLAND REDAN VISSTE VAD VI
MENADE, INNAN VI HUNNIT SÄGA
DET."

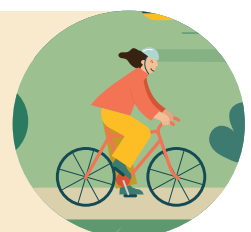

På Lindholmen Science Park tolkades erfarenheterna in i ett nationellt perspektiv, och genom andra kulturdrivna initiativ sattes Bruksort 2.0 i sällskap med en växande rörelse där kultur, industriarv och gemenskap blir drivkrafter för utveckling.

Det var inte meningen att skapa en färdig mall att kopiera – för varje plats bär sin egen ton. Men det blev just det: en Hagforsmodell som andra bruksorter kan inspireras av, och hitta sina egna vägar till omställning, med en nypa dikt, en workshop, framtidstro och en envis vilja att se något större än vardagen.

En tanke att bära vidare:

Bruksort 2.0 blev mer än ett projekt. Det blev början på en rörelse, från Hagfors, ut i världen, och kanske tillbaka igen.

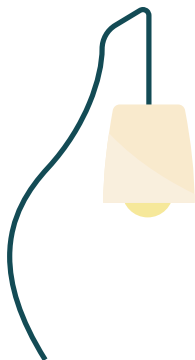
7. Från strategi till levd berättelse

När framtidsbilder blir kommunstrategi händer något märkligt.

Det som började som kartong, dikter och drömmar tar plötsligt plats i vardagen, i beslut, prioriteringar och sättet man pratar om sin plats.

I Hagfors är den processen redan igång.

De framtidsbilder och teman som växte fram i Bruksort 2.0 ligger nu till grund för kommunens fortsatta utvecklingsarbete. Det handlar inte längre bara om tillväxt och näringsliv, utan om gemenskap, delaktighet, hållbarhet och livskvalitet. Om att låta människors berättelser bli själva kompassen för planeringen.

Det som först kallades *Futures Bazaar* och *Framtidsfönstret* blev mer än metoder, de blev sätt att tänka och arbeta. De visar hur en kommun kan utvecklas tillsammans med sina invånare, där riktningen formas i samtal och gemensamt skapande, snarare än bakom stängda dörrar.

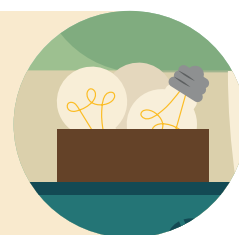
När planeringsdokument börjar tala med dikter, när framtidsvisioner hänger på väggarna i kommunhuset, då har något förändrats. Strategin har blivit en berättelse som lever, och framtidsarbetet en del av vardagen.

Och mitt i arbetet, när planerna började möta verkligheten, hände det oväntade, framtiden dök upp mitt i festen.

"NÄR VI PÅBÖRJJADE ARBETET MED
NY STRATEGI FICK VI BÖRJA MED
DIKTERNA."

En tanke att bära vidare:

När strategin börjar i människors drömmar får den liv.
Bruksort 2.0 gjorde planeringen mänsklig – och framtiden möjlig.

STYRET

HUR SKA DÅ HAGFORS STYRAS?

NÅGON TYCKER SMÅSKALIGT

OCH NÅGON TYCKER GLOBALT?

NÅGON TYCKER HAGFORS SKA VARA MER VÄNSTER

NÅGON TYCKER DET FORTFARANDE ÄR MYCKET "GRÅSOSSE"

NÅGON SÄGER ATT HAGFORS BEHÖVER MER LOKAL-STYRNING

OCH NÅGON INFLIKAR, IRONISKT, KANSKE SÄLJA UT MER?

HUR SKA VI KLARA AV ATT VINNA

I MÖJLIGHETERNAS TENNISMATCH?

KANSKE ÄR DET MED SAMSYN OCH INKLUDERING?

VÄGA IN ANDRAS LIV OCH ANDRAS INTRESSEN

INTE BARA VAD SOM ÄR VIKTIGT FÖR MIG OCH MITT

INSE ATT VI ALLA ÄR LIKA VIRRIGA OCH VILSNA

MEN MED SAMMA HJÄRTA FÖR FÖRÄNDRING

ETT HJÄRTA SOM VI BULTAR MOT MARKEN

REDO ATT SERVA, RAKT IN, I FRAMTIDEN

Ismael Ataria

SCANNA FÖR ATT LYSSNA

8. Det oväntade – tårtkalas, vernissage och nya vänner

Det stod inte i någon plan.

Ingen hade budgeterat för ballonger, musik eller skratt som ekade genom centrum.

Men just där, i det planerade firandet av orten uppstod den oväntade magin.

Vår lilla stad

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 8

När Hagfors firade sitt 75-årsjubileum blev Bruksort 2.0 en självklar del av festen.

I *Framtidsfönstret* dukades tårta fram, barn ritade framtidsdrömmar och förbipasserande stannade till för att prata. Vernissager, musik och spontana samtal flöt ihop till något som kändes större än ett jubileum, en påminnelse om att framtidsarbetet redan var en del av vardagen.

De oplanerade mötena blev ofta de viktigaste.

En pensionär som stannade till och pratade med en gymnasieelev. En företagare som tog en kopp kaffe med en forskare. Någon som först tänkt "jag ska bara titta in" och sedan stannade i timmar. Där, mellan samtal och skratt, började idéer leva, relationer växa och framtiden kännas möjlig på riktigt.

Det visade sig att verklig förändring inte bara kräver strukturer och planering, utan också glädje, nyfikenhet och improvisation. Det som sker mellan människor, när planeringen får släppa taget, kan inte ersättas av mallar eller Excel ark.

Kanske var det just det som gjorde *Bruksort 2.0* levande, att det kunde väva in sig i det som redan fanns, och låta människors energi forma vägen framåt.

"DET VAR FÖRSTA GÅNGEN JAG
PRATADE MED NÅGON FRÅN
KOMMUNEN UTAN ATT DET KÄNDES
SOM ETT MÖTE."

En tanke att bära vidare:

Det som inte gick att planera blev det mest värdefulla.
Innovation händer när man bjuder in till fika, även på födelsedag.

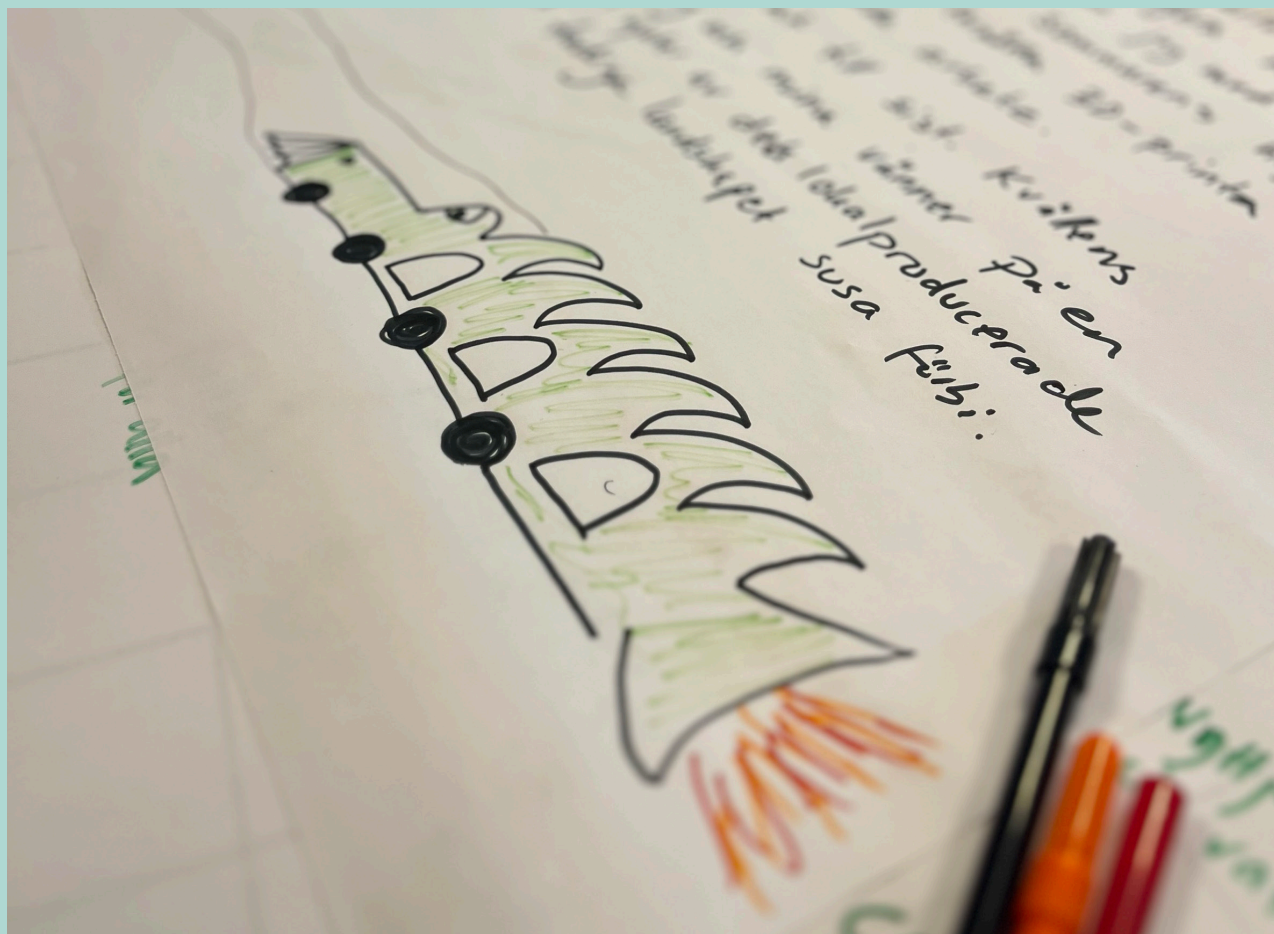

9. Systemskifte på värmländska

Systemskifte kan låta storslaget. Nya arbetssätt, omställning, cirkularitet.

Men i Hagfors började det betydligt enklare: med en fråga, en dikt och ett samtal över kaffet.

Det som vuxit fram i Bruksort 2.0 bygger på tanken att verklig utveckling inte handlar om enskilda projekt, utan om helheten, om att samordna många små handlingar mot ett gemensamt syfte: att stärka livskraften i en bruksort genom samarbete, kreativitet och sammanhang.

Människor behöver känna begriplighet, hanterbarhet och mening för att kunna bidra till förändring. Med den grunden formades arbetet kring 4K-modellen, en process som förenade hjärta och struktur. Det gjorde att samtalen om framtid inte stannade vid visioner, utan omsattes i handling, på ett sätt som människor kunde känna igen sig i.

"ISTÄLL FÖR Å LÄGG TE HAR VI TATT BÔRT"

I arbetet fick deltagarna börja i det mörka för att hitta det ljusa, genom att rita, skriva och samtala sig fram till framtidsbilder av Hagfors. Upplägget byggde på tjänstedesignens logik: att utforska behov, känslor och drivkrafter innan man söker lösningar. Det handlade mindre om att planera och mer om att förstå, känna och agera tillsammans. Genom övningarna växte ett gemensamt språk fram för vad förändring faktiskt känns som. Oro över utflyttning och industrins framtid blandades med hopp om gemenskap, tillhörighet och platsens styrka.

Den processen gjorde teorin levande: människor gick från att analysera till att agera, från distans till delaktighet. Där, mellan skratt, pennor och post-it-lappar, började ett nytt sätt att tänka om framtiden ta form, ett som förenade struktur med känsla och gav plats åt människors egen kunskap.

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

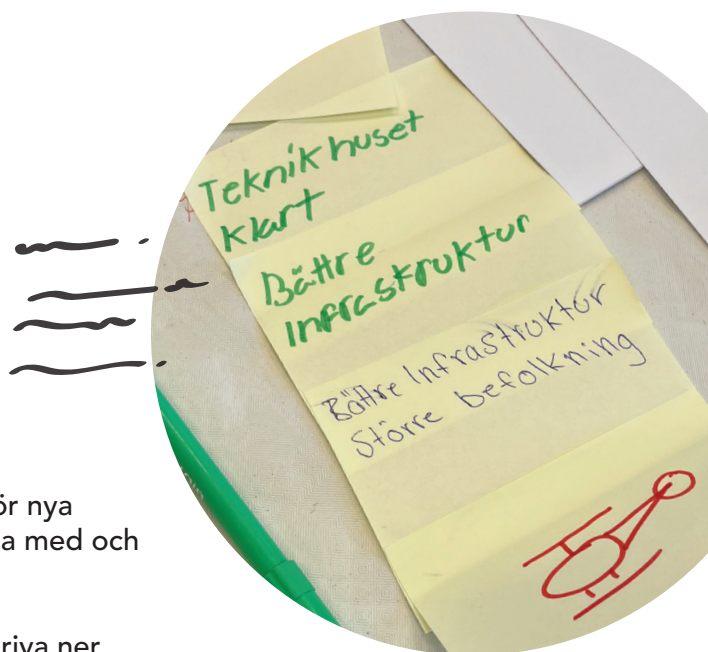
Kapitel 9

Bruksort 2.0 blev en levande bild av vad förändring faktiskt kan betyda i praktiken.

Under elva månader, från november 2024 till september 2025, möttes industri och kommun, forskning och civilsamhälle, kultur och vardag. Det som började som ett tillfälligt möte växte till ett mikrokosmos av framtidens samhällsbyggande.

Det märktes tydligt i invånarnas framtidsbilder: de pratade om lokal energi och självförsörjning, om att återbruka, odla och dela. De såg kultur, mötesplatser och gemenskap som en delar av samma kretslopp, där människors idéer är lika viktiga resurser som skogen, vattnet och stålet.

Futures Bazaar och *Framtidsfönstret* öppnade dörrar för nya sätt att mötas och fatta beslut, en plats där alla fick vara med och forma riktningen, oavsett titel eller roll.

Systemskifte på värmländska handlar alltså inte om att riva ner systemet, utan om att förändra rytmen i det. Att låta samtalen, kulturen och människorna sätta tempot. I Hagfors blev omställningen inte en plan på papper, utan ett sätt att leva.

UR DIKTEN SNÄLLA MÄNNISKOR GÖR
FINA SAKER TILLSAMMANS:
"VI VISSTE INTE HUR MAN BYGGER
FRAMTIDEN / MEN VI BÖRJADE ÄNDÅ."

Det som växte fram ur samtalen var mer än idéer – det blev relationer. När människor möttes över gränser, mellan industri och kultur, mellan vardag och forskning, började en ny väv ta form. Ur den växte nästa kapitel fram: ett ekosystem där tillit, nyfikenhet och samarbete blev den nya infrastrukturen.

En tanke att bära vidare:

Förändring börjar inte i Stockholm, Bryssel eller Silicon Valley. Den börjar i Hagfors – med varm choklad, envishet och en vilja att göra framtiden tillsammans.

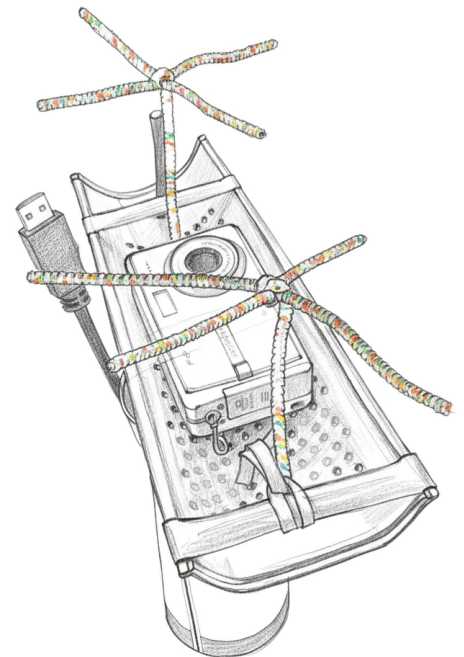
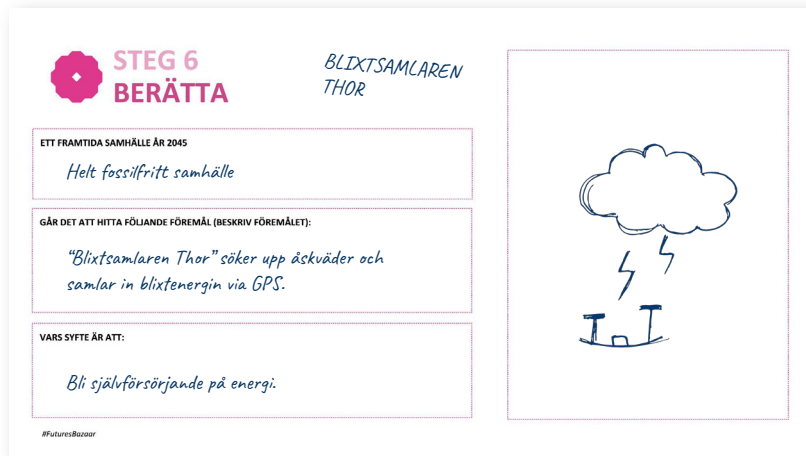

10. Ekosystem för framtiden

Det nya bruket byggs inte i tegel utan i relationer.

Genom Bruksort 2.0 fick Hagfors ett nytt sätt att tänka kring samarbete. Kommunen, industrin, civilsamhället och akademien gick från att arbeta sida vid sida, till att arbeta *tillsammans*. Det låter enkelt, men det är det inte. Det kräver tillit, tid och en vilja att släppa lite kontroll.

Under arbetets gång började rollerna förändras. Industrin såg sin betydelse på nytt sätt, inte bara som ekonomisk motor, utan som del av gemenskapen. Uddeholm uttryckte en vilja att bidra mer aktivt till kultur, trygghet och samhällsliv. Kommunen började se sig själv inte bara som förvaltare, utan som möjliggörare. Forskningen fick en ny roll som översättare mellan människor, data och berättelser. Och civilsamhället blev den sammanhållande väven, där idéer kunde få fäste och växa vidare.

"VI INSÅG ATT INGEN ÄGER
FRAMTIDEN - MEN ALLA KAN
BIDRA TILL DEN."

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 10

Det här nätverket, eller kanske växthuset, är själva arvet från Bruksort 2.0.

Ett ekosystem för framtiden, där kunskap, engagemang och resurser rör sig fritt mellan människor i stället för att fastna i stuprör.

I dag lever samarbetet vidare. Nya initiativ växer fram och gamla roller formas om. Det handlar inte längre om vem som äger frågan, utan om hur man tillsammans kan skapa värde för platsen. När relationerna är starka blir förändringen både möjlig och hållbar.

En tanke att bära vidare:

Ett ekosystem för framtiden växer inte ur instruktioner, utan ur tillit. Bruksort 2.0 visade att samverkan kan vara den nya infrastrukturen.

GULD AV SAND

EN AV SAKERNA - EN BLIXTTÄMJARE
FÖR ATT SAMLA NATURENS KRAFT
GE STRÖM FÖR MINSTA MÖJLIGA FOTAVTRYCK
EN ANNAN SAK - EN VARIANT PÅ VR-GLASÖGON
SOM GER EN FÖRDJUPAD BILD AV HAGFORS VERKLIGHET
EN ANNAN SAK - EN SCEN
EN MOBIL MOBILFRI MUSIKALISK MOSAIK FÖR ALLA MÄNNISKOR
EN SAK - ELLER KANSKE MER EN IDÉ
ATT UTVECKLA HAGFORS TRYGGHET
TILL EN KOMMUN SOM KÄNNES SÄKER OCH SKÖN
OCH SÅ DEN DÄR IDÉN - OM EN BURK
ELLER EN TELEFON, EN SCANNER
SOM SKA GE TRÖ OCH HOPP
ALLA DESSA FANTASTISKA
MÖJÄNGER, SKAPELSER, MODULER OCH FLUMMIGA VISIONER
TÄNK ATT SAKER VI MED GLÄDJE
SKULLE KÖRT TILL HOLKESMOSSENS ÅTERVINNINGSCENTRAL
KAN BLI MORGONDAGENS DRÖMMAR
SOM SKAKAR OM OCH FÖRÄNDRAR
EN HEL KOMMUN

Ismael Ataria

SCANNA FÖR ATT LYSSNA

11. Lärdomar och ringar på vattnet

Projektet tog slut men rörelsen fortsatte.

Bruksort 2.0 lämnade spår i människor, i sättet att arbeta och i synen på vad utveckling egentligen betyder. Det viktigaste resultatet var inte en rapport, utan relationer, berättelser och en ny tro på platsens möjligheter.

"DET HÄR VAR FÖRSTA
GÅNGEN NÅGON FRÅGADE
HUR JAG TÄNKER OM
FRAMTIDEN."

Arbetet mynnade ut i en metod för platsbaserad framsyn, en *Hagforsmodell* som visar hur berättelser, design och samtal kan vävas samman till en praktisk process för samhällsutveckling. Metoden har väckt intresse nationellt och kan skalas till andra bruksorter med liknande behov.

För deltagarna blev lärdomen tydlig: trygghet, framtidstro och förändring kräver tid, tillit och tålamod. Delaktighet går inte att pressa fram. Man måste lyssna, pröva, och ibland låta tystnaden tala först.

HAGFORS - EN PLATS ATT MÖTAS PÅ

HAGFORS 2044 SJUDER AV IDÉER, RÖSTER
OCH GEMENSKAP. VÅRT HAGFORS BJUDER
PÅ ÖPPNA MÖTESPLATSER FÖR ALLA, DÄR
IDÉER DELAS OCH RELATIONER VÄXER.
KULTUR ÄR INTE NÅGOT VID SIDAN AV
UTAN NÅGOT VI DELAR, FORMAR OCH BÄR
TILLSAMMANS. SAMHÄLLET ÄR FORMAT AV
DELAKTIGHET OCH NYFIKENHET - EN
PLATS DÄR DU ALLTID HAR NÅGON ATT
PRATA MED, NÅGOT ATT BIDRA MED OCH
NÅGOT ATT BLI INSPIRERAD AV.

TILL HAGFORSBÖR 2025

FRÅN HAGFORSBÖR 2044

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 11

Arbetet visade också att det ofta inte saknas initiativ, utan sammanhang. Många aktörer gör redan viktiga saker, men utan väv som håller ihop dem. Bruksort 2.0 blev den väven för en stund, och visade vad som händer när helheten får ta plats.

Genom hela processen växte en gemensam förståelse fram: att hållbar förändring inte handlar om att uppfinna nytt, utan om att se det som redan finns – människors vilja, berättelser och kraft att agera när de blir sedda. Det som började som en metod blev ett sätt att tänka, och till sist ett sätt att vara.

“VI BÖRJADE PRATA OM FRAMTIDEN
SOM NÅGOT VI REDAN VAR DEL AV.”

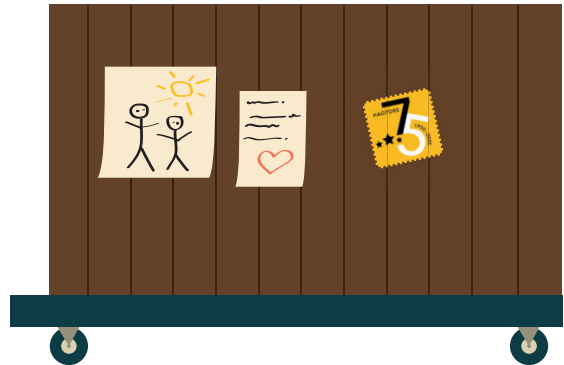
De som deltog beskrev hur samtalen förändrade deras syn på platsen. Flera pratade om att Hagfors kändes större – inte i yta, men i möjligheter. När idéer, känslor och vardag fick plats bredvid teknik och strategi skapades en ny balans mellan det mänskliga och det strukturella.

Det syns i de ringar som fortfarande sprider sig: kommunen använder arbetssättet i sitt fortsatta utvecklingsarbete, företagen pratar öppet om social hållbarhet, och universitetet använder Bruksort 2.0 som exempel på platsbaserad innovation i forskning och undervisning.

Men kanske är den största ringen på vattnet svårast att mäta: känslan av att Hagfors blev lite stoltare, lite modigare. Att människor fick syn på sin egen roll i framtiden, och på varandra.

Framsynen blev till ett sätt att leva – inte ett projekt att avsluta. Och varje gång någon öppnar ett nytt samtal, ställer frågan “Hur känns det att leva här om tjugo år?” eller tänder ett nytt Framtidsfönster, fortsätter rörelsen.

“FRAMTIDSTRÖ SKA INTE BEVARAS
- DEN SKA ANVÄNDAS.”

När framtiden flyttar vidare

Framtidstro ska inte fastna i en rapport. Den ska kunna resa, överraska och slå rot på nya platser.

För att dela erfarenheterna från Hagfors har vi låtit framtiden flytta in i små hus, bokstavligen!

De portabla **husen** är **miniatyrversioner av Framtidsfönstret**: små installationer som kan dyka upp oväntat, i kommunhus, på bibliotek, mässor eller i Almedalen. Varje miniatyr av framtidsfönstret bär en QR-kod som leder till ett digitalt universum där berättelsen om Hagfors fortsätter, med dikter, artefakter och metoden för hur man kan skapa sina egna framtidsfönster.

Framtidsfönstren är både symbol och verktyg. Ett stillsamt men envist sätt att låta rörelsen sprida sig, från hand till hand, plats till plats.

"NÄR IDÉERNA BLIR SMÅ NOG ATT
BÄRA MED SIG, DÅ BÖRJAR DE LEVA
PÅ RIKTIGT."

En tanke att bära vidare:

Framsyn är inte ett projekt – det är ett sätt att leva. Bruksort 2.0 skapade en rörelse som fortsätter, där människor och små framtidsfönster sprider framtidstro – ett steg, ett samtal och ett fönster i taget.

12. Framtiden händer här

När alla berättelser möts uppstår något nytt.

Bruksort 2.0 började som ett projekt, men slutade som ett sätt att tänka. Det handlade inte om att skriva ännu en strategi, utan om att väcka framtidstro, att visa att förändring kan börja mitt i vardagen, med människor som redan finns här.

Hagfors blev en plats där industriarv mötte innovation, där dikter mötte data och där ett helt samhälle började prata om framtiden som något gemensamt. Tillsammans skapades en väv av idéer, artefakter och möten som pekar mot något större: en ny berättelse om bruksorten, inte som ett minne, utan som en framtidsmodell.

Det som föddes i samtal, workshoppar och tårtkalas har nu tagit form i samarbeten, nya initiativ och långsiktiga relationer. Men viktigast av allt är kanske att något har förändrats i människors blick: att de ser sin plats med ny stolthet, sin granne med ny förståelse och framtiden med nyfikenhet snarare än oro.

UR DIKTEN RÖRELSE:
"DET SOM HÄNDER HÄR
STANNAR INTE HÄR.
DET GÅR VIDARE MED OSS."

Bruksort 2.0 - En berättelse om framtiden

Kapitel 12

När framtiden fick flytta in i vardagen blev planeringen mänsklig.

Fika, poesi och prototyper blev lika viktiga verktyg som planer och policydokument. Och någonstans mellan stålet och samtalen uppstod en ny sorts rörelse, stillsam men ihärdig, där viljan att skapa framtiden tillsammans fortsätter.

Bruksort 2.0 visar att framtiden inte planeras uppifrån, den byggs tillsammans, här och nu. Och när någon frågar hur det känns att leva i Hagfors 2044, finns svaret redan i rörelsen som pågår. Framtiden händer här, och fortsätter där människor bär berättelsen vidare.

**STEG 6
BERÄTTA**

ETT FRAMTIDA SAMHÄLLE ÅR 2045
Hagfors 2044 är uppbyggt av kärlek, solidaritet, arbete och omtanke

GÅR DET ATT HITTA FÖLJANDE FÖREMÅL (BESKRIV FÖREMÅLET):
Handsken som bär samhället = en hjälpande hand

VAR SYPTE ÄR ATT:
Vi har ett cirkulärt synsätt på alla plan för ett hållbart samhälle

#FuturesBazaar

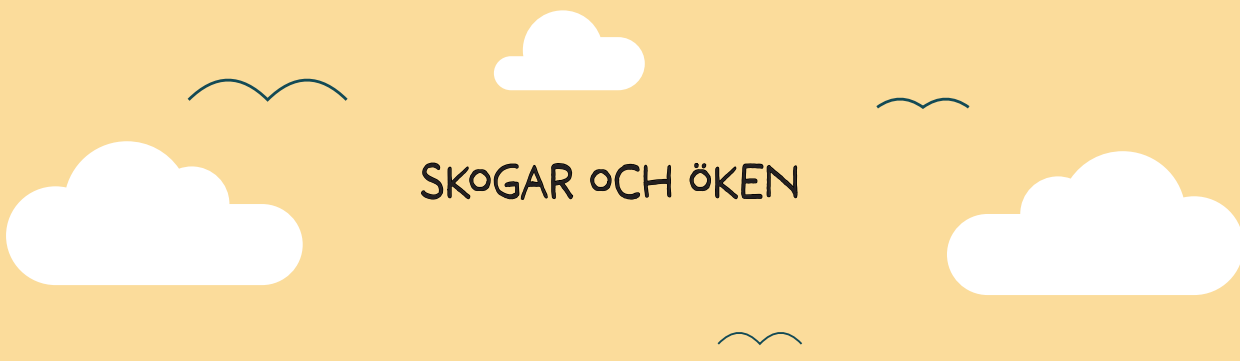

En tanke att bära vidare:

Ett ekosystem för framtiden växer inte ur instruktioner, utan ur tillit. Bruksort 2.0 visade att samverkan kan vara den nya infrastrukturen.

FRAMTIDSFÖNSTER

SKOGAR OCH ÖKEN

1.

SAKTA MEN SÄKERT NÄRMAR VI OSS
EN GEMENSAM VISION
VI KOMPRÖMISSAR
ATT VÅGA TÄNKA ÄNNU MER CIRKULÄRT
PROVA NY TEKNIK, FRÄMJA FRAMTIDEN
GÖRA HAGFORS TILL EN PLANTSKOLA
FÖR NYA INNOVATIVA TRÄD
SOM SKA VÄXA UPP OCH SKAPA SKOGEN
SOM BLIR TIMRET TILL BOSTÄDERNA
I VÅRA BARNES FRAMTIDA BYAR

2.

VI TRÖR PÅ FRAMTIDEN, PÅ DET NYA
MEN ATT OCKSÅ
VÅGA ANVÄNDA DET VI HAR GOTT OM
SKOGEN, LUGNET OCH SJÖARNA
KANSKE KAN HAGFORS FRAMTID LIGGA I
MINDRE TEKNOLOGI
SOM MOBILFRIA ZONER?
BARA SÅ DET ÄR SAGT
INNOVATION
KAN IBLAND VARA ATT VÅGA DRA I BRÖMSEN
LÅTA DEN MÄNSKLIGA SJÄLEN
HITTA SIN FRISTAD OCH VÄXA
I FRAMTIDEN KANSKE KLARÄLVDALENS NATUR
ÄR HÅRDVALUTAN SOM LÖNAR SIG
I EN ALLTMER TEKNISKT UTVECKLAD ÖKEN

SCANNA FÖR ATT LYSSNA

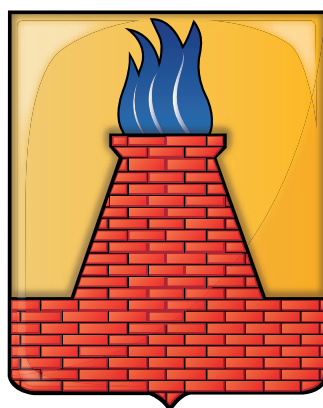
compare

Visit

VÄRMLAND

ShiftSweden

impact innovation

HAGFORS
KOMMUN

 Tydligt
Ledarskap

XPERIENCE NEXT

 UDDEHOLM
a voestalpine company

**Bakom varje logga finns människor, och bakom
dem, en plats som ville något mer.**

Vi som drev projektet bar arbetet framåt, men riktningen kom från alla som bor och verkar på platsen. Ur deras vardag, idéer och mod växte Bruksort 2.0 till något större än ett projekt. Det blev en gemensam berättelse om framtidens Hagfors.

